

Секція 4. Українська культура

Choral performance of Ukraine - today's realities

Хорове виконавство України – реалії сьогодення

Tsiuriak I.O.

*Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor,
Associate Professor of the Department of Art Education,*

Hrushak I.V.

*concertmaster of the department of art education,
Zhytomyr Ivan Franko State University,
Zhytomyr, Ukraine*

Цюряк І.О.

*кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри мистецької освіти,*

Грушак І.В.

*концертмейстер кафедри мистецької освіти,
Житомирський державний університет імені Івана Франка,
м. Житомир, Україна*

Культура і мистецтво сьогодення втілюють вагомую функцію щодо здійснення політичних, економічних та соціокультурних стратегій багатьох країн. Вони допомагають згенерувати позитивний імідж та престиж держав і народів, є підґрунтям налагодження колосальних міжкультурних контактувань.

Українське хорове виконавство початку ХХІ століття впевнено презентує різноманітність у симбіозі художньо–стильових систем, в орудуванні різними інтонаційно–жанровими формами, засобами й специфікою музичного мовлення, що, в свою чергу, є дієвим чинником формування соціокультурних орієнтирів сучасного людства [5].

Адже, хорове виконавство – це неймовірна форма мистецтва, яка не лише об'єднує людей завдяки силі гармонійних голосів, але й допомагає людям досягти високого рівня музичальності та звучання співочого голосу. Незалежно від того, початківець Ви чи досвідчений співак, завжди є методи, які можна застосувати, щоб покращити свої здібності та вивести власний хоровий спів на

нові висоти. Існує безліч способів, за допомогою яких ми можемо перетворити виступ колективу виконавців з хорошого на чудовий.

Дозволимо собі надати декілька порад, як зробити хор *wow factor* (з власного практичного досвіду роботи з колективом виконавців. Ці способи висвітлено нами у посібнику «Хорове виконавство») [3].

Ось п'ять суттєвих з них:

Техніка. Створення фантастичного виступу з Вашим хором полягає в усіх деталях. Працюючи зі своїм хором на репетиціях, щоб розвивати їхні вокальні техніки та усвідомлювати ці техніки, Ви спостерігатимете, як вони стають сильнішими. Це потребує часу, але за допомогою ретельно підготовленого розспівування та вправ Ви можете навчити своїх співаків основним елементам. Це включає: техніку дихання, розвиток діапазону, створення чіткості дикції за допомогою відкритих форм рота та розміщення щелепи спереду, а також важливість правильної постави тощо. Коли ці прийоми почнуть формувати хороші звички у Вашому хорі, Ваша наполеглива праця окупиться кращою якістю звуку та співаками, які і виглядають, і звучать впевнено.

Залучення аудиторії. Репетиції – це не лише вивчення музики. Обов'язково виділіть час для роботи над виконавськими навичками з хором. Навчіть їх дивитися на аудиторію, а не зосереджуватися лише на керівникові. Хоча справді важливо, щоб хор мав контакт зі своїм диригентом і це може бути надто спокусливо – зробити це просто, щоб не дивитися на нього. Якщо Ви використовуєте партитуру, практикуйте дивитися вгору над партитурою, а не ховати голову в них протягом більшої частини виконання. Ви можете зробити цей тип навчання навичкам виконання веселим, демонструючи деякі заборони під час репетиції та ставлячи своєму хору запитання про те, що вони очікують побачити, будучи членом аудиторії. Така підготовка співаків до виступу також допоможе їм почуватися впевненіше на сцені.

Накопичення виконавських навичок. Проводячи репетиції творів, не залишайте поза увагою речі, які не є на перший погляд провідними, якими б маленькими вони не були. Крихітні елементи, такі, як: м'яке поєднання нот,

одночасне дихання на початку композиції або досягнення ідеального динамічного поєднання між лінією мелодії та гармонією тощо можуть насправді змінити якість виконання. Опрацьовуючи щоразу більший масштаб завдань, детально охоплюйте конкретну область, а потім знову зменшуйте її, знову й знову поєднуючи її з фрагментом у цілому.

Охайний вигляд. Ми й на хвилину не стверджуємо, що те, як виглядає хор, обов'язково вплине на звучання, хоча віримо, що коли виконавець добре виглядає на сцені, то він відчувається більш впевненіше. Проте, хочемо підкреслити, що незалежно від того, чи носите Ви повсякденну уніформу з футболками, чи більш офіційну з костюмами, чи вечірнім одягом, цілісний акуратний образ краще сприйматиметься аудиторією та виглядатиме більш професійно й презентабельно. Слідкуйте за формою, яку одягає Ваш хор. Ви можете виявити, що вам потрібно, регулярно нагадуючи своєму хору про єдині правила, щоб стандарти не змінювалися. Переконайтеся, що Ви також дотримуетесь цього, оскільки керівник завжди має виглядати акуратно і стильно.

Спів від душі. Вирішальним для фантастичного виступу є зв'язок з музикою, яку співає ваш хор. Ви могли б забезпечити найкраще технічне виконання, але якщо це йде не від серця, аудиторія не буде з ним пов'язана настільки, наскільки могла б. Подумайте про тему й емоційність твору, яку задумував письменник чи композитор, обговоріть це зі своїм хором, щоб вони почали думати про спів як про передачу історії, емоцій чи ідеї. Їм не обов'язково бути в змозі ідентифікувати себе з темою, але виконання твору з симпатією до його задуму створить додаткову магію на сцені [3].

Прикладом ефективної роботи з хоровим колективом став проєкт віртуального виконання відомої композиції Тараса Петриненка «Боже, Україну збережи!» у Житомирському державному університеті імені Івана Франка у квітні 2022 року. У світлий день Великодня у виконанні квартету викладачів та студентів спеціальності Середня освіта (Музичне мистецтво) прозвучала ця пісня. Хоча пісня була написана у 1993 році та сьогодні актуальна, як ніколи [2].

Незважаючи на складну ситуацію в країні, також у квітні 2022 року відбулась мистецька зустріч «Великодні дзвони – і буде мир над Україною», яка поєднала серця та душі національно свідомих діячів культури і мистецтва Житомирщини, сусідніх регіонів, студентства та усіх небайдужих громадян. Начальник управління культури Житомирської міської ради Ілона Колодій підтримала акцію та зацентувала важливість підтримки розвитку культури у буремні часи як морального й духовного стержня нації.

Під час заходу було здійснено презентацію картин житомирського художника Юрія Камишного із серії на військову тематику, а також презентовано мистецький проєкт #Тут і зараз!, зокрема, одну із його частин – онлайн–запис духовного Гімну України «Боже, великий, єдиний» М. Лисенка в аранжуванні О. Кошиця у виконанні зведеного хору студентів і викладачів кафедри мистецької освіти Житомирського державного університету імені Івана Франка [1].

Народна артистка України Ірина Шинкарук, організатор акції, подарувала учасникам прем'єрне виконання авторської пісні про силу і нескореність української нації, а співведучими проєкту стали її студенти з курсу конференсу спеціальності «Сценічне мистецтво». Акція тривала понад дві години, слово мали високоповажні гості: Василь Неволов, Володимир та Алла Виговські, а також майстри сцени: Лілія Берелет, Петро Авраменко, Тетяна Коновал, що наповнило учасників надією і вірою у перемогу добра над злом, України над її ворогом.

Таким чином, вислів відомого диригента та коуча у сфері лідерства Ітая Тальгама, на нашу думку, має стати правилом досягнення будь-якої творчої мети: «Краща порада, котру можна дати людині, яка хоче розвиватися, – почати мислити поняттями «розширення» та «прийняття», а не «виключення» та «відмови» від будь яких якостей» [4].

Література:

1. Великодні дзвони – і буде мир над Україною! : URL: <https://www.facebook.com/photo?fbid=1893456171042208&set=pcb.1893488624372296> (дата звернення 22.09.2024).

2. Тарас Петриненко : URL: <https://www.facebook.com/100004198727306/videos/362380482580312> (дата звернення 22.09.2024).

3. Хорове виконавство: навчальний посібник / Уклад.: І.О. Цюряк, Н.С. Борисенко, І.В. Грушак. Житомир : Вид-во ЖДУ імені Івана Франка, 2024. 120 с. : URL: <http://eprints.zu.edu.ua/39319/> (дата звернення 22.09.2024).

4. Цюряк І. О., Стецюк Є. Д., Грушак І. В. Готовність диригента до проведення репетиційної роботи з колективом виконавців. Modern problems of science, education and society : proceedings of the 11th International scientific and practical conference. 2024. С. 1116-1122 : URL: <http://eprints.zu.edu.ua/38748/> (дата звернення 22.09.2024).

5. Цюряк І., Чернишова А. Хорове мистецтво – виклики сучасності. Актуальні питання гуманітарних наук. 2024. Вип. 74, т. 2. С. 142-147 : URL: http://www.apfn-journal.in.ua/archive/74_2024/part_2/24.pdf (дата звернення 22.09.2024).